

כ' אלול ה'תשע"ו 23.9.16

מגזין מס' 398

ערב שבת פרשת כי תבוא

קשר-שבועי מאת הרב יאיר קלב

החיים כסגן א

לעדן את התוכחה

תורת החסידות דורשת, כי תחילה להוכחה, צריכים להסיר את הציפורנים, לא לדקור, כי הקליפות הטמאות בציפורנים נאחזות, כל דקירה היא קליפה וסיטרא אחרא; ואחר נטילת הציפורנים צריכה להיות הנטילת ידיים, כמבואר ענינה במאמרי חסידות - המשכת המוחין למידות.

(על פי 'היום-יום' כ"ב אלול)

התבוננות בדרך אפשר בטמון בפתגם ובאמרה החסידיים

החינוך כמגן

אמר פעם ה'משפיע' החסידי ר' מאיר שלום בליזינסקי ז"ל: בעולם הזה אין מצב ניטרלי. או שאתה משפיע, או שאתה מושפע - השתדל להיות משפיע.

כלל גדול הוא בתורת ישראל, תורת חיים, כי זה הטרוד 'לפלוט' אינו פנוי 'לבלוע'. ומשמעות הדבר בפנימיות הענינים - בשעה שהאדם מצוי בתנועת נתינה והשפעה חיובית של חינוך עצמו וחינוך הזולת, מוגן הוא, באותה עת, מפני חולשותיו ונטיותיו הטבעיות מבית, ומפני חדירתן של השפעות מזיקות מחוץ.

להיות משפיע

אמנם כדי להיות משפיע חסידי אמיתי הפועל 'הזהה' של ממש בעצמו ובזולתו, יש לדעת כי אין די בלימוד שטחי של עניני פנימיות התורה (יהיו כשרונות הלומד ונושאי הלימוד נעלים ככל שיהיו - סוגיות כאהבת ה', אהבת ישראל, טעמי המצוות, עניני השבת והמועדים בנפש האדם וכו').

המשפיע הראוי לשמו הוא זה הטורח למצוא בתוך מסגרות ונסיבות חיינו כפשוטן את השתקפותם המחייבת של הענינים שלומד (יהיו עמוקים ככל שיהיו). וכאשר מגלה הוא, ולו קצה חוט המקשר בין הרצוי (תורה) לבין המצוי (הוראה), אזי אינו נח ואינו שוקט עד אשר סוף סוף יממש את ה'בכך' (מסקנת הדברים המעשית), להביאה לידי ביטוי מתאים בתוך סדנת חיי היום יום. אלא שכדי לזכות לכך דרושה יגיעה גדולה והעמקת הדעת בסוגיות הנלמדות עד אשר תעלה תהודתן המקבילה מתוך הוויית האדם האינטימית כפשוטה. ולפי ערך התבטלותו - הזדהותו והתאחדותו של הלומד עם המסרים האלוקיים שבתורה, כן גדלה יכולתו להביא ל'תוצאות בשטח' - לסגל לעצמו גישה אחראית יותר המחדירה אט אט יציבות ואיזון בחוויותיו ותחושותיו הפרטיות (מה שממילא משפיע ופועל בהתאם גם על שומעי לקחו) - ועד לשינוי הנהגתו (והנהגת מושפעי) בפועל לטובה.

הזולת כראי

בתורת החסידות מבואר אשר אבן הבוחן למצבנו האמיתי הוא יחסנו אל הזולת – וזהו שמצות אהבת ישראל היא יסוד ותכלית כל התורה כולה. ואם כן, חינוך עצמנו בטרם ניגשים אנו לחינוך הזולת נוגע במיוחד למצוה זו.

לרפא מבלי להכאיב

היבטים רבים למצות אהבת ישראל. אחד החשובים שבהם הוא הצורך בעידון התוכחה. גם כאשר מתעורר לעתים הצורך להוכיח מאן דהו כדי להעמידו על האמת (שהרי מצד אהבת ישראל מחוייבים אנו להוכיחו), מכל מקום, כדי להשיג את התוצאה הרצויה, מחוייבים אנו ליישר לבנו קודם התוכחה מכל עקמומית ופניה אישית. בנוגע לענין זה של עידון התוכחה כתב אדמו"ר הרי"צ באחת מאיגרותיו:

"קודם לציווי 'הוכח תוכיח' נאמר 'לא תשנא את אחיך בלבבך', שכן זהו תנאי מוקדם לתוכחה. ולאחר מכן נאמר 'ולא תישא עליו חטא', היינו, שאם לא פעלה התוכחה, ודאי אתה אשם ולא הוא, שלא היו הדברים יוצאים מן הלב".

ובאיגרת אחרת כתב: "בכל תוכחה צריך להסיר ממנה כל דיבור העוקץ, או רמז לעקיצה, שגורם כאב למקבל התוכחה. קודם לעשיית ניתוח (לא עלינו) באיזה איבר – מקררים את מקום הניתוח כדי למעט בצער ובכאב. כן הוא בתוכחה – שהכוונה בה להבריא הנפש – צריכים למנוע ככל שאפשר צער מן השומע".

לימוד מופלא מדרכי הרפואה

עוד סיפר הרבי הרי"צ כי כשהיה זקוק פעם לקבלת זריקה מרופא, התבונן בדברי מורנו הבעל שם טוב שאמר: "כל דבר ודבר אשר האדם רואה ושומע, הוא הוראת הנהגה בעבודת ה'. וזהו ענין העבודה – להבין

ולהשכיל מכל – דרך בעבודת ה'".

בהשראת אמרה זו, החל אדמו"ר הרי"צ לעקוב בשימת לב אחר מעשיו של הרופא על פרטי פרטיהם, ומכל פרט וענין למד מסר והוראה בעבודת ה' הפנימית. ראשית, הבחין כי כל אנשי הצוות הרפואי לובשים בגדי לבן וכי ציפורני ידי הרופא אינן מגודלות ונקיות להפליא. טרם ניגש הרופא לפעולת ההזרקה, החל הוא בהכנות חיוניות למניעת חדירת זוהמה לגוף המטופל: תחילה רחץ ידיו במים ובחומר חיטוי חריף, ושוב בדק את ציפורניו בקפידה – שמא נשאר בהם איזה שמץ לכלוך. לאחר מכן נטל מזרק חדש מארון התרופות, הוציאו מאריזתו הסטרילית ושאב בזהירות לתוכו את נוזל התרופה. וכמו לא די בכל אלה, הסיר הרופא כל אבק, אפילו היותר דק ובלתי נראה ממקום הדקירה המיועד בגוף המטופל, בעזרת צמר גפן נקי הטבול באלכוהול.

רק לאחר כל ההכנות, סיפר הרבי, ניגש הרופא לפעולת ההזרקה ודקר את בשר הגוף ברגישות וביד קלה. כאן החל הרבי לפרט את אשר הבין והשכיל מכל האמור: התוכחה לגבי נפש האדם, כמוה כהזרקת סם מרפא לתוך מחזור דמו של הזולת. אחריות עצומה מוטלת על המוכיח בבואו להעמיד את חברו על האמת; וכנודע בפנימיות התורה עד כמה מודגש החיוב לנקוט משנה זהירות בענין התוכחה, כדי להישמר שלא תצא בגיננו שום תקלה. לשם כך, לומד הרבי מן הסיפור האמור, יש לעמוד בתנאים 'מחמירים' במיוחד:

אמיתת הריפוי

א. קודם לכל, על המוכיח להעמיד עצמו בהלך רוח של 'רופא', היינו לחפוץ באמת ובתמים אך ורק בריפוי זולתו ולא, חס ושלום, בהשפלתו (מצד פניות ומניעים אישיים, כמו כדי לבנות ולרומם עצמו על חשבון חורבנם של

חברך עד שתגיע למקומו"). ובהתאם, לטכס עצה כיצד 'לעשותו כלי' לתוכחה (שאלמלא כן, עלולה התוכחה לעורר כעסים ומדנים ולהפוך עד מהרה ל'דו שיח של חרשים') - וכדוגמת ניקוי והכנת מקום דקירת הזריקה בגוף המטופל.

ותן לחכם ויחכם עוד...

בסיום דבריו אמר אדמו"ר הריי"ץ: "הכנות אלה חיוניות הנה, שכן בלעדיהן יש חשש שיחד עם החומר הרפואי תיכנס לגוף גם זוהמה, ואז לא זו בלבד שהחומר המוזרק לא יפעל פעולתו, אלא עוד עלול הדבר לגרום למחלות שונות..."

ומי הוא זה ואי זה הוא אשר יכול לומר על עצמו ששלם הוא בכל התנאים הנדרשים קודם התוכחה? ונמצא כי עדיף להימנע מדקירות...

[אנו מצידנו הוספנו בדרך אפשר כמה דקויות ולקחים הטמונים בסיפור המקורי לפי עניות דעתנו...]

אחרים, או להינקם ממנו, או סתם כך 'לפרק' מתחים ותסכולים משל עצמו).

ב. לבושי נפש המוכיח צריכים להיות לבנים ונקיים - ללא שפיטת הזולת ומבלי לנקוט מראש עמדה נגדו, כדברי חז"ל "קשוט עצמך תחילה" [תקן עצמך (במחשבה, דיבור ומעשה) לפני שאתה ניגש לתקן אחרים].

ג. הוכחת הזולת, יש לעשותה בהצנע - כבחדר הרופא. ד. על לשון המוכיח להיות נקיה, ללא זוהמת כעס, התלהמות ודיבורים מעליבים - כנקיון ידיו וציפורניו של הרופא וכניקיון מחט המזרק.

ה. יש להקדים לתוכחה את ענין "לא תשנא את אחיך בלבבך"; וכמו כן, תחילה יש ללמוד אודות נסיבות חייו ומבנה אישיותו של מקבל התוכחה, כדי לעמוד על אילוצי מקומו הגשמי והרוחני (כדברי חז"ל "אל תדין את

עזרו לנו, להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

שיעור חדש בת"א בימי רביעי - פרטים בעמ' 13

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 21:30 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com. הכניסה לישוב בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, רח' הזית 83 בבית הכנסת שבחצר משפחת שרעבי. התכנסות (כיבוד ושתייה קלה מ-20:45) במושב חמד, לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144

[בכניסה למושב חמד - ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר]

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממש, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

ח"י אלול

יום הולדתם של שני המאורות הגדולים: רבי ישראל בעל-שם-טוב מייסד החסידות הכללית ורבי שניאור זלמן מליאדי מייסד חסידות חב"ד, אשר האירו את העולם באור התורה בכלל ואור החסידות בפרט.

הבעל שם טוב הקדוש

ביום השני ח"י אלול שנת ה'תנ"ח, שנת נחת, שנת 5458 לבריאת העולם (1,698), נולד המאור הגדול רבי ישראל הבעל שם טוב (הבעש"ט) ש'הוריד' לעולם את תורת החסידות הכללית. מעיקרי תורתו נוסדו אחר כך חסידויות רבות.

למילה 'נחת' ישנם שני פירושים:

1. כאשר ננקד את ה-נ' בקמץ ואת ה-ח' בפתח הרי שנקבל 'נַחַת', לשון פעולה במובן של ירד, נחת - רמז לירידתה של נשמה גדולה לעולם, נשמת צדיק גדול.
2. כאשר ננקד את שתי האותיות הנ"ל בפתח, מתקבלת המילה נַחַת שפירושה רגיעה, שביעות רצון ומנוחה. משילובם של שני הפירושים מתקבלת המשמעות - בשנת ה'נחת' נַחַת (ירד) לעולם צדיק גדול אשר גרם והביא נַחַת ליהודים!!!

רבי ישראל בעש"ט נולד כחמישים שנה לאחר פרעות ת"ח ות"ט. באותם ימים היה עם ישראל שרוי במעין עילפון, מוכה וחבול ובמצב רוחני ירוד. בכל שלטה אורת בלבול ונכאות רוח. יהודים לא מעטים, ניטלה מהם טעמה הערב של מסורת ישראל והחלו נחשפים לחכמות הגויים, מה שהביאם להפסיק או על כל פנים להפחית מלימוד התורה הקדושה. אחרים, במרביתם אנשים פשוטים וקשי יום (סנדלרים, עגלונים, חייטים וכדומה),

בשל המצב הכלכלי הקשה היו טרודים כבר מצעירותם עד מעל לראשם בעול הפרנסה וממילא נבצר מהם ללמוד באופן מסודר ב'תלמודי תורה' או בישיבות. בצוק העתים, גם הבוגרים התקשו לקבוע עתים לתורה בשוכם מעמל יומם המפרך, עד כי רבים מפשוטי העם כמעט שלא ידעו קרוא וכתוב.

לעומתם, אלה ששפר מזלם וזכו לעסוק בתורה, בהם למדנים גדולים וחכמים ידועי שם, חשו עצמם מרוממים מפשוטי העם והתייחסו אליהם בביטול ובהתנשאות. בתקופה קשה זו, כדוגמת המעורר את המעולף מעלפוננו על ידי הקריאה בשמו, שלח הקב"ה לעמו את נשמתו הכבירה של הצדיק המופלא רבי 'ישראל' בעש"ט.

הוריו הצדיקים מסרו נפשם כל ימיהם בעבור כלל ישראל ורק לעת זקנתם זכו להולדת בנם יחידם, שנשמתו הגדולה בעלת היכולות הנשגבות נשלחה ממרום להביא על ידם לעולם מזור ונחמה. בשל גילם המופלג, עוד בהיותו רך בשנים, נתייתם ישראל מהוריו הקשישים והוא כבן חמש.

ברגעיו האחרונים, בשכבו על ערש הדווי, מסר הצדיק הנסתר רבי אליעזר הישיש לבנו הקטן את צוואתו האחרונה: "ישראל, אל תירא ואל תפחד מאף אדם ומשום דבר בעולם, רק מהקב"ה בעצמו. אהוב כל יהודי, ללא יוצא מן הכלל, בכל הלהב והלהט של נשמתך!!!"

ולעזר לעם ישראל. רק לאחר שנה גילה לו האיש הנסתר כי אינו אלא 'אחיה השילוני' – (אחיה היה נביא מהעיר שילה אשר בשומרון, ומכאן שמו. לפי דברי חז"ל האריך ימים וחי 600 שנה והיה רבו של אליהו הנביא).

עוד גילה לו כי נשמתו באה מעולם האמת כדי ללמוד עימו ולהדריכו כיצד לממש שליחותו כ'בעל שם טוב'. לאחר שנה, כאשר הגיעה העת להתחיל שליחותו, הורה רבו כי מעתה עליו לפעול באופן גלוי. אלא שרבי ישראל לא חפץ כלל להתגלות בשל חששו מן הפירסום ומן המחלוקת וכו'... מספר שנים התחמק, בהמשיכו להמנע מלפעול בגלוי, עד אשר מן השמים לא הותירו בידו כל ברירה ואילצוהו למלא בפועל ובפרסום את תפקיד נשמתו בעולם.

בח"י אלול שנת ה'תצ"ד (5494 שנה לבריאת העולם), כשמלאו לבעש"ט הקדוש 36 שנה, נתגלה ברבים.

כאשר התגלה ונתפרסם, החל הוא לפעול בעיקר בשני מישורים:

1. 'מגלה עמוקות'.
2. 'עושה נפלאות'.

בענין 'מגלה עמוקות': הבעש"ט גילה רזי תורה (שהיו נסתרים עד ימיו) בהסברים פנימיים ועמוקים הנקראים 'דברי חסידות'. תורת החסידות מפיחה רוח חיים חדשה בעבודת ה', בהדגישה עד כמה יקר אצל הקב"ה כל יהודי באשר הוא. בתורתו מנחם הבעש"ט ומרגיע את בני דורו שבורי הלב, מעודד את רוחם ומקרבם לעבודת ה' ולאהבת הזולת.

בענין 'עושה נפלאות': מרובים הם סיפורי המופת השמימיים אודות פעולותיו של הבעש"ט לטובת אחיו היהודים, ולטובת שכניהם הגויים שגם עימם נהג הבעש"ט טוב עין כדי להעלות קרן ישראל בעיניהם ולמען ייטיבו ליהודים.

דבריו אלה האחרונים של אביו נחקקו על לוח לבו של ישראל הקטן לכל ימי חייו. בשנות ילדותו, בבקשו להרגיש ממש כי אינו מפחד משום דבר רק מה' לבדו, היה הולך לאחר לימודיו ב'חידר' לשדות וליער ושוהה שם לבדו שעות ארוכות. בהיותו יתום (מבלי שיהיה מי שימנע זאת ממנו) התאפשר לו לפעמים להישאר יחידי ביער בלילה, ואף לישון שם מבלי לפחד כלל כפי שלימדו אביו. לעתים היה פוגש ביער צדיקים גדולים נסתרים שעד מהירה עמדו על גודל נשמתו ויכולותיו העצומות, ולימדוהו רזי וסודות התורה.

פעמים רבות בצעירותו כשהיה מתבונן ביהודים הפשוטים בעת תפילתם, ראה בראייתו הזכה כיצד משבחים הם את הקב"ה במילים פשוטות היוצאות מלב זך ותמים. המראה המלבב של אנשים פשוטים המאמינים בקב"ה בפשטות מבלי להקשות ולשאול שאלות ומקיימים בתמימות את המצוות, משך את לבו.

בהיותו בן 16, ביום הולדתו בח"י אלול, נגלה אליו אליהו הנביא וגילה לו עד כמה נעימה, חשובה ומקובלת תפילתם של האנשים הפשוטים לפני הקב"ה. למן אותו יום החל בכל הזדמנות לעורר יהודים אלה לשבח את הבורא בלשונם העילגת.

"מה שלומך ר' מוישה?" – היה שואל הבעש"ט. "טוב ברוך ה'" – ענה מוישה. ר' ישראל היה מתמוגג מנחת בידעו מעלת שבחים אלה במרומים.

בהיותו בן 18, בשל אהבתו הגדולה ל'תינוקות של בית רבן', התמסר לחינוכם של הילדים הקטנים ב'חידר' לאהבת ישראל ואהבת הבורא.

כשהיה בן 26, ביום הולדתו בח"י אלול, נגלה אליו איש פלאי שהיה למלמדו בסתר למשך שנה. מורו הצדיק סיפר לו כי נשלח ללמוד עימו על מנת להכינו להיות לנוחם

הזה הגשמי, מכינים את הנשמה בשמים לקראת ירידתה. נשמה שכבר היתה פעם או יותר בעולם למטה, נמשכות ההכנות לירידתה משך שנה. ואילו נשמה חדשה שזו לה ירידתה הראשונה לעולם הזה, נמשכות ההכנות לירידתה משך 3 שנים].

בח"י אלול ה'תק"ב (5502 שנה לבריאת העולם), ממשיך הרבי הריי"ץ, הוחלט למעלה כי בעוד 3 שנות הכנה, בח"י אלול בשנת תק"ה, תבוא נשמה חדשה לעולם...

כאשר הסתיים חודש אלול והתחילה השנה החדשה, שנת תק"ה, שמו החסידים לבם לכך שהבעש"ט מתנהג בימי החגים בשמחה יתירה מהרגיל...

מיד לאחר שהרבנית הודיעה לרבי ברוך כי אכן הרתה, נסע הוא להודיע לבעש"ט על כך. בתוך הסעודה רמז הבעש"ט לחסידיו כי שמחתו הגדולה נובעת מכך שהיום ירדה נשמה חדשה לעולם. נשמה זו, אמר, תאיר את העולם בשני אורות – אור תורת הנגלה ואור תורת הנסתר. במילים אלו רמז לשמו של הרך הנולד – שניאור, שני אור.

ביודעו גודל שליחות נשמתו של רבי שניאור זלמן לכשיגדל (שעל כן ישנם דברים אשר לעת עתה יש להצניעם ולשמרם בסוד), הזהיר הבעש"ט את ר' ברוך כי אין לגלות לאף אחד דבר וחצי דבר בקשר להולדת הילד ומהו השם הניתן לו...

כבר בהיותו רך בשנים נראו בו בבירור כשרונות בלתי רגילים. שניאור זלמן הקטן ניחן בזכרון והבנה מופלאים בתורה... בבגרותו למד אצל הרב ה'מגיד', תלמידו וממלא מקומו של הבעש"ט... לימים ייסד ר' שניאור את חסידות חב"ד (חכמה – בינה – דעת) המבארת בהבנה והשגה שכליים את תורת הבעש"ט – מדוע צריך לאהוב כל

מבואר בתורת החסידות כי למן זמנו של הבעש"ט החל מנצנץ בעולם אורו של משיח. באחת מאגרותיו מעיד הבעש"ט על עצמו כי בראש השנה תק"ז היתה לו 'עליית נשמה' לעולמות העליונים עד היכלו של המשיח. ולשאלתו "אימתי קאתי מר?" (מתי תבוא אדוני המשיח?), ענה לו המשיח: "לכשיפוצו מעיינותיך חוצה". כלומר הפצת מעיינות החסידות (שגילה הבעש"ט) היא ההכנה והכלי לביאת המשיח, וכשיהיו מעיינות אלה לנחלת הכלל (גם אצל אנשים ומקומות שהם בבחינת 'חוץ' לקדושה) אזי תבוא בפועל הגאולה האמיתית והשלימה.

רבנו הזקן בעל התניא

ביום ח"י אלול בשנת ה'תק"ה – קה"ת – קרני הוד תורה, 5505 שנה לבריאת העולם (1,745), בדיוק ביום שבו מלאו לבעש"ט 47 שנה, ירדה לעולם נשמתו של המאור הגדול רבי שניאור זלמן.

כמה אירועים שמימיים, מספר הרבי הקודם אדמו"ר הריי"ץ, קדמו והובילו ללידתו. הוריו הצדיקים שלא זכו לפרי בטן שנים רבות הלכו להיוועץ בבעש"ט ולקבל את ברכתו.

ביום הולדתו היה הבעש"ט נוהג לערוך סעודה ולומר במהלכה דברי תורה. באותה שנה, תוך כדי שמחת הסעודה, שרתה רוח הקודש על הבעש"ט והוא בירך את רבי ברוך (אביו של רבנו הזקן) והבטיחו "למועד הזה ממש אתם חובקים בן"...

[כאן המקום להוסיף בקצרה את המבואר בפנימיות התורה: לפני שנשמה יורדת להתלבש בתוך גוף בעולם

יהודי ומדוע יש להתפלל בחיות ובשמחה. ענינה העצמי של תורת רבנו הזקן - 'הורדת' עניני אמונה שלמעלה מהשכל עד אשר יבואו בהבנה והשגה בשכל גופא, ועד שהשכל הטבעי האנושי יבין אלוקות. ובלשון החסידות - "אורות דתוהו בכלים דתיקון".

באחת משיחותיו הזכיר הרבי מליובאוויטש נשיא דורנו את פתגמו של הרבי הקודם האדמו"ר הריי"ץ, לפיו - ח"י אלול מכניס חיות בחודש אלול. מח"י אלול עד סוף החודש נותרו 12 ימים, כנגד 12 חודשי השנה העוברת. בימי המאסף האחרונים הללו מאירה נתינת כח מיוחדת לענין התשובה בחיות ובשמחה - כל יום כנגד חודש אחד מחודשי השנה שחלפה. ח"י אלול הוא כנגד חודש תשרי, י"ט אלול הוא כנגד חודש חשוון, וכך הלאה עד זמן השיא בכ"ט אלול, ערב ראש השנה, המהווה יום 'חשבון הנפש' על חודש אלול הנוכחי כהכנה לשנה החדשה. וביאר הרבי: ידוע החילוק בין עצבות למרירות דקדושה. חכמים הרחיקו מאד ממידת העצבות שכמו ממיתה את

האדם בהותירה אותו ללא חיות. אדם השרוי בעצבות נוטה לשקוע בכיוון המשתק יכולתו לפעול ולתפקד. לעומתה **מרירות דקדושה** פועלת על האדם את ההיפך הגמור, בהחדירה בו חיות רבה להתחרט על מעשיו הרעים, לעשות עליהם תשובה ולפעול לתקנם בפועל ממש. התמרמרות האדם על מעשיו הלא טובים מעוררת בו רצון לשפרם, ומחדירה חיות במעשיו הטובים.

לאור האמור מובן כי עבודת התשובה של חודש אלול אין ענינה 'עצבות' כי אם 'מרירות דקדושה'. וזהו ענינו של ח"י אלול - נתינת כח לכל אחד ואחד לפעול שעבודת התשובה אצלו תהיה בתנועה של חיות ושמחה. הבעש"ט 'הוריד' לעולם בתורת החסידות הכללית את התביעה האלוקית מן האדם - מה שהוא צריך להיות. ובתורת חסידות חב"ד מורה אדמו"ר הזקן את הדרך ומעניק את הכלים - איך מיישמים זאת בעבודת ה' בפועל.

(נקודות משיחותיו של הרבי הקודם, אדמו"ר הריי"ץ, ומשיחותיו של הרבי מליובאוויטש, נשיא דורנו)

מוצ"ש סליחות - השנה, למנהג האשכנזים וחב"ד, מתחילים לומר סליחות במוצאי שבת כי-תבוא כ"א אלול.

כתיבה וחתימה טוב לשנה טובה ומתוקה.

הסיפור השבועי

סיפור הדורות

החינוך זימן אותי לפגישה, ובמהלכה אמר בהתלהבות כי צה"ל הוא בית הספר הגדול ביותר בארץ ואני, קצין החינוך הראשי, מנהלו. על כן עליי להכין מערך הרצאות בנושא תודעה יהודית, ומשרד החינוך יתקצב זאת. המטרה היא, הוסיף ארן, שכל חייל ישרים בתוך שלוש שנים את שנות החקור שלו.

"נאומו הנרגש של שר החינוך הותיר אותי משועשע. וכי שר החינוך נעשה דתי? האומנם הגיל עושה את שלו, והאיש מתחיל לחשוש מפני מתן החשבון בעולם האמת? השבתי לו בשאלה: 'הגם שאול בניאיים?...' "

"שר החינוך הישיר אליי את מבטו ואמר: 'אל תחשוב שחזרתי בתשובה... אספר לך: בשנת 1917, בעת מלחמת העולם הראשונה, הייתי חייל בצבא הרוסי. יום אחד היינו בשדה קרב אכזרי, שנהפך למרחץ דמים נורא. היינו חשופים על אדמה חרושה, בלי מחסה ובלי מסתור, ולהקת מטוסי קרב גרמניים הפציצה אותנו. היינו כמו ברווזים במטווח.

"פתאום חשתי כאב חד מפלח את ירך שמאל שלי. קילוח דם פרץ מן הרגל. בידי הימנית ניסיתי לחלץ מן החגור את את החפירה, כדי לנסות לחפור שוחה להסתתר בתוכה, ובידי השמאלית התאמצתי לעצור את שטף הדם. נכשלתי פעמיים... חשתי חוסר אונים. ייאוש החל לזחול ללבי. פתאום שמעתי בתוכי קול: "זיאמה, זאג עפּעס [=אמור משהו]... התפלל... זה הזמן... אבל מיד קם קול שני: "זיאמה, אל תהיה צבוע... מגיל שבע עשרה הפנית לו עורף וחדלת מלהניח תפילין, וכעת כשאתה זקוק לו אתה נזכר להתפלל אליו?". לא התפללתי.

הרב ישראל מאיר לאו היטיב את עניבתו, יישר את מגבעתו ונכנס לאולם אקדמיית 'ון ליר' בירושלים, לקראת סימפוזיון בנושא הנוער והזהות יהודית. הקהל כבר תפס את מקומו, ומולו ישב עמיתו לוויכוח, מר מרדכי בר און (המכונה מורלה), אלוף משנה במילואים וחבר כנסת לשעבר.

בעוד הרב מסדר במוחו את דבריו, הוענקה רשות הדיבור לבר און. "רצוני לחלוק עמכם אירוע שאירע לי באמצע שנות השישים", פתח ואמר. "הצטרפתי למסע של קבוצת ספורט ישראלית לברית המועצות. באותם ימים זה היה אירוע יוצא דופן. יהודי מוסקווה התרגשו מאוד למראה בני עמם מישראל, וציפו לפגוש אותם בשבת בבית הכנסת.

"בתפילת שבת היה בית הכנסת מלא מפה אל פה. הספורטאים באו חבושי כיפות, והתפילה החלה. ואז קרתה תקרית לא נעימה. בקריאת התורה הוזמן אחד הספורטאים לעלות לתורה, והתברר שהאיש לא ידע את ברכת העלייה לתורה. אלה היו רגעים מביכים מאוד. השחקן חש בוש ונכלם, והיהודים המקומיים הופתעו לראות יהודי מארץ ישראל שאינו יודע לעלות לתורה.

"האירוע חולל סערה בארץ. אישים רבים הביעו זעזוע לנוכח ניתוקו של הדור הצעיר מערכי היהדות. שר החינוך דאז, זלמן ארן (זיאמה), השמיע דברים נוקבים, ולא הסתפק במס שפתיים אלא קרא למסד שיעורי תודעה יהודית בכל בתי הספר הממלכתיים בארץ. ואכן, הרעיון קרם עור וגידים, גויסו תקציבים והוחל בהכנת תכניות.

"באותם ימים שימשתי קצין החינוך הראשי בצה"ל. שר

ידעתי לומר אפילו תפילה אחת. כל כך רציתי, ולא ידעתי מה אומרים ואיך...

"זוה כנראה ההבדל בין הדורות שלנו: אתה שייך לדור שידע כיצד להתפלל, אך לא רצה; ואילו אני שייך לדור שרצה להתפלל, אך לא ידע כיצד"...

מרדכי בר און סיים את דבריו. דממה השתררה באולם. הנוכחים כולם חשו כי העדות האישית הזו משנה את אופיו של האירוע. הרב לאו עצמו הרגיש כי נעתקו המילים מפיו, וכי הסיפור הזה מייתר את כל הדברים שתכנן לומר... הוא ניגש אל בר און ולחץ את ידו בהתרגשות, ודמעות מבצבצות בזווית עיניו.

רגע קודם שפנו השניים לרדת מן הבימה קם באולם גבר צעיר, לראשו כיפה גדולה ופאות עבותות, משתלשלות משני צידי ראשו. "סליחה שאני מתפרץ", אמר האיש, "רק רציתי לומר שאני נכדו של זלמן ארן".

"מבין אתה?," סיים שר החינוך, 'אינני חוזר בתשובה. רחוק אני מכך. ובכל זאת, חשוב לי שהנוער ידע, שיכיר. הלוא אני למדתי ב"חדר" ובישיבה, ולפחות ידעתי. הם, הצעירים, אינם יודעים מאומה!'.
"זלמן ארן סיים את דבריו ובחדר השתררה שתיקה. לאחר רגע אמרתי לו: אדוני, רצוני לספר לך סיפור אישי. "זה היה עם פרוץ מבצע קדש, בשנת 1956. הייתי מפקד גדוד טנקים. בשעת ערב ניצבתי זקוף בקומנדקר, מניף דגל ירוק כדי לכוון את הטנקים שמאחוריי, בעוד ידי האחרת אוחזת בשמשת הרכב. לפתע נשמע פיצוץ אדיר. פגז פגיעה ישירה בקומנדקר שלי וריסק אותנו. הועפתי עשרות מטרים, פצוע מרסיסים בכל חלקי גופי. "למרבה הפלא לא איבדתי את הכרתי. שמעתי את הטנקים דוהרים ממש סמוך אליי. שכבתי על הארץ, שותת דם, ולפתע, באותם רגעי נצח, הדהד במוחי קול פנימי: 'מוֹרְלָה, התפלל!'. ואתה יודע מה, מר ארן? לא

הועפתי עשרות מטרים, פצוע מרסיסים בכל חלקי גופי. "למרבה הפלא לא איבדתי את הכרתי. שמעתי את הטנקים דוהרים ממש סמוך אליי. שכבתי על הארץ, שותת דם, ולפתע, באותם רגעי נצח, הדהד במוחי קול פנימי: 'מוֹרְלָה, התפלל!'. ואתה יודע מה, מר ארן? לא

הועפתי עשרות מטרים, פצוע מרסיסים בכל חלקי גופי. "למרבה הפלא לא איבדתי את הכרתי. שמעתי את הטנקים דוהרים ממש סמוך אליי. שכבתי על הארץ, שותת דם, ולפתע, באותם רגעי נצח, הדהד במוחי קול פנימי: 'מוֹרְלָה, התפלל!'. ואתה יודע מה, מר ארן? לא

(מתוך העלון השבועי שיחת השבוע תכ"ז)

התחדשנו!

בוטאו לבקר

באתר המשודרג

Www.tanyaor.com

”זאת התורה אדם” (במדבר יט' ד')

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב-’נגלה’) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה-’נסתר’). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי ’נגלה’, ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת כי תבוא

מצות הביכורים

משה רבנו מוסיף ומצוה את בני ישראל לפני מותו במצוות שיתחייבו בהן עם כניסתם לארץ. פרשתנו פותחת במצות הביכורים, שהחיוב לקיימה (ככל המצוות התלויות בארץ ישראל) יחל לאחר כיבוש הארץ, חלוקתה לשבטי ישראל והתיישבותם בה.

המצוה חלה על שבעת המינים שנתברכה בהם ארץ ישראל. כל חקלאי היורד לשדהו ורואה פרי בביכורו עליו לסמנו, וכשיעלה לרגל לירושלים ימלא את הטנא מפירות הביכורים ויביאו לכהן. הכהן מניף את הטנא יחד עם הבעלים. המביא נוטל שוב את הטנא מיד הכהן ופותח באמירת נוסח קצר, שעיקרו הודאה לה' על הניסים הגדולים שעשה לנו ה' למן יציאת מצרים ועד הכניסה לארץ המובטחת.

מצות ביעור מעשרות

שש השנים שנמנות בין שנת שמיטה אחת לזו שאחריה, חלוקות בדיני המעשרות הנוהגים בהן. בשנה הרביעית לקראת חג הפסח, על כל יהודי לבדוק אם לא נותרו ברשותו מעשרות (מעשר עני) מהשנה השלישית אשר טרם ניתנו לעניים. לאחר הבדיקה עליו להוציא את יתרת המעשרות (אם נותרה ברשותו) ולחלקה לעניים, ואזי יאמר מעין הצהרה כי ביצע את מאזן מעשרותיו. הטקס מסתיים בנוסח תפילה קצר – בקשה לברכת ה' את העם ואת הארץ.

התחדשות תמידית בשמירת המצוות

משה פונה לבני ישראל ומחזקם אודות שמירת מצוות התורה ובאופן שיהיו בעיניהם תמיד כחדשים, כאילו זה עתה ניתנו להם. בהקשר זה של שמירת מצוות התורה הוא מציין את הקשר (העצמי) המיוחד שבין ה' לבין ישראל עם סגולתו.

מצבות לעדות

ובהקשר זה של חיזוק העם אודות קיום התורה ומצוותיה, מצוה משה להקים מצבות שישמשו עדות בין ה' ובין העם. המצבות, עליהן יכתבו דברי התורה, יוכנו מאבן שלימה (ללא מגע הברזל) על גדת הירדן המערבית לאחר חצייתו, ומאוחר יותר ימוקמו בהר עיבל מקום בו יוקרבו קרבנות לה'.

אחד עשר פרטי הברוך והארור

עתה מפרט משה בפני העם את טקס הברכה והקללה אודותיו למדנו כבר בקצרה בתחילת פרשת ראה. לאחר חציית הירדן, יתייצב העם לטקס, מחולק לשלושה: ששת השבטים שמעון, לוי, יהודה, יששכר, יוסף ובנימין יעמדו על הר גריזים – ייצוג לברכה. ולמולם יעמדו השבטים ראובן, גד, אשר, זבולון, דן ונפתלי על הר עיבל – ייצוג לקללה. בתווך, בגיא שבין שני ההרים יעמדו הלויים ואיתם ארון ברית ה'. הלויים יפנו כלפי הר גריזים ויאמרו את דברי הברכה למקיימי רצון ה', וכל העם יענו אמן. לאחר מכן יסובבו הלויים את פניהם אל הר עיבל

“דברי הברית” – ההזהרות

אולם, כנגד הברכות המובטחות להם כאשר יקיימו את דברי התורה, מזהירם משה מפני עזיבת התורה והמצוה. בפרוט ובאריכות נמנות בפרשתנו הקללות האיומות והחוליים הרעים שיבואו חלילה על ישראל באם יפנו עורף לה' ולתורתו. מכות ואסונות בבית ובשדה, אצל הפרט ואצל הכלל – עצירת ברכת השמים וברכת הארץ, רדיפות העמים, השמדה, הגלייה, עבדות, צרות, פגעים ומחלות מכל הסוגים. התורה מסכמת את הנושא כולו בשם “דברי הברית” שכרת משה עם בני ישראל אודות קיום ושמירת התורה ומצוותיה.

דור הארבעים ליציאת מצרים

משה משבח את ‘דור הבנים’ בשנת הארבעים ליציאת מצרים, ערב הכניסה לארץ: “ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועיניים לראות ואוזניים לשמוע עד היום הזה”. כלומר, לאחר כל הניסים שעשה ה' ביציאת מצרים, במתן תורה ובדרך במדבר, לא הפנימו עדיין היוצאים ממצרים (דור המדבר) את הקשר והמחויבות העצמיים של עם ישראל לה'. אך עתה, דור הבנים העומד להיכנס לארץ, בשל ומפוכח יותר וביכולתו להעריך נכונה ולהפנים את האותות והמופתים הגדולים שעשה ה' לבני ישראל ואת הקשר המיוחד שלהם עם הקב"ה. משה מבקש מן העם שיתמיד בלימוד התורה ובשמירת מצוותיה למען ישכיל בכל מעשיו.

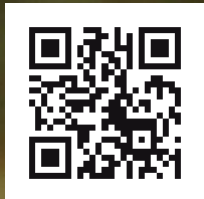
ויאמרו את דברי הקללה שיחולו על העוברים על מצות ה', וכל העם יענו אמן.

ואלו הן אחד עשר העבירות אליהן מתייחסים הלוויים בדברי קללתם:

1. עובד עבודה זרה. 2. הפוגע בכבוד אביו או אמו. 3. משיג גבול רעהו. 4. “משגה עוור” – מכשיל אדם בעצה רעה. 5. מטה ומעוות משפט גר, יתום או אלמנה. 6. שוכב עם אשת אביו, גם כשאינה אמו וכבר אינה נשואה לאביו. 7. שוכב עם בהמה. 8. שוכב עם אחותו. 9. שוכב עם חותנתו. 10. “מכה רעהו בסתר”. 11. הלוקח שוחד על מנת להפליל את הזכאי ומי שאינו מקיים את התורה ומצוותיה.

“דברי הברית” – הברכות

ובאם ישמעו ישראל בקול ה' ויקיימו מצוותיו, אזי יזכו לברכות נעלות רבות: מרוממים יהיו מכל העמים, ומבורכים – בעיר, בשדה, בצאצאים, בתנובת עבודת האדמה ובפוריות משק החי. ה' ידביר את אויביהם בפניהם ויתן להם הצלחה בכל אשר יפנו. הקדושה האלוקית תהיה ניכרת על עם ישראל אשר על כן תיפול אימתם על כל העמים. ברכות השמים יחולו על ראשם ללא עיכוב ועושרם הרב יאפשר להם להלוות מן הנותר לעמים סביבותיהם.

סוד הדוקא לאהוב את עצמך הרב יאיר כלב וגיטרה

ימי רביעי, 21:00

שורשים

שורשים, פיארברג 13 (פינת שינקין) תל אביב | 03-5603243
www.Shorashim.info www.facebook.com/ShorashimTLV

הטוב הטמון בתוך הרע

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

"והיה אם לא תשמע" (דברים כ"ח, ט"ו)

בפרשתנו מופיעה פרשת ה'תוכחה', שבה מפורטות הקללות הנוראות שיינתכו על עם ישראל אם לא ישמע בקול ה'. בפשטות אלה קללות קשות, אך על פי הכלל "אין רע יורד מלמעלה", בהכרח לומר, שאף הקללות אינן אלא ברכות, והן צופנות בפנימיותן טוב נאצל.

בענין זה אנו מוצאים בדברי חז"ל שני ביטויים. האחד – "כל דעביד רחמנא – לטב עביד" (= כל מה שעושה הקב"ה – לטובה עושה); השני – "גם זו לטובה".

דרגה אחת

האמרה הראשונה היא של רבי עקיבא. הגמרא מספרת, שרבי עקיבא הלך פעם בדרך והיו עמו חמור (לרכיבה), תרנגול (להעירו לתיקון חצות) ונר (ללמוד לאורו). הוא הגיע לעיר, ואנשיה לא הניחו לו להיכנס אליה, ונאלץ ללון בשדה. בלילה טרף אריה את החמור; חתול – את התרנגול; והרוח כיבתה את הנר. אמר רבי עקיבא: "כל מה שעושה הקב"ה – לטובה עושה".

בבוקר גילה, שבלילה התנפלו שודדים על העיר. הבין רבי עקיבא, שבזכות הדברים הרעים שאירעו לו – ניצל מידי השודדים. אם היה מתאכסן בעיר, היה נפגע על ידי השודדים, ואם היה החמור נוער והתרנגול קורא והנר דולק, היו השודדים מבחינים בו ותופסים אותו.

כאן בא לידי ביטוי היבט אחד של הטוב הטמון ברע. אמנם קרו לרבי עקיבא דברים רעים ומצערם, אך הודות להם נמנע ממנו בסופו של דבר צער גדול לאין ערוך. לכן התבטא במילים: "כל מה שעושה הקב"ה – לטובה עושה". כלומר: בסופו של דבר תצמח מכך טובה.

דרגה שנייה

הסיפור השני אירע עם נחום איש גמזו. חכמי ישראל שלחוהו למסור למלך רומי מתנה – תיבה מלאה מרגליות. בדרך גנבו ממנו את המרגליות ומילאו את התיבה עפר. אך נחום אמר: "גם זו לטובה". כשראה מלך רומי את העפר – חפץ להענישו, אך הקב"ה שלח את אליהו הנביא בדמות אחד השרים, והלה אמר: "אולי זה העפר שבו ניצח אברהם אביהם במלחמותיו". מיד ניסו את העפר באחת המלחמות וניצחו בו את אויבי המלך. לאות תודה, העניק המלך לנחום הון רב ושילחו בכבוד גדול.

כאן הרע עצמו טמן בחובו טוב נפלא. לא זו בלבד שלא אירע לצדיק שום נזק ממשי, אלא ההפך מזה קרה – לו הביא את המרגליות, ייתכן שהמלך לא היה מקבלן (וכי חסרות באוצרו אבנים טובות?!); דוקא את העפר – קיבל. זהו הפירוש ב"גם זו לטובה" – אין כאן שום רע; הכול טוב.

זמן הגאולה

נחום איש גמזו היה רבו של רבי עקיבא. הוא מייצג דור שהיה קרוב יותר לזמן הבית. דורו של רבי עקיבא שייך יותר לימי הגלות. בזמן הבית ניתנה היכולת לראות את הטוב הצפון בכל דבר, גם בכזה הנראה רע; ואולם בזמן הגלות איננו יכולים לראות זאת, אלא רק את הטוב הצומח בסופו של דבר מן הרע.

אך בימים אלה, כשאנו עומדים על סף הגאולה, נזכה בקרוב לכך שהקב"ה יסיר את כל ההסתרים ונראה בעיני בשר את כל הטוב הנשגב שהיה טמון בכל הצרות והייסורים שעברנו.

(מתוך גליון 'שיחת השבוע',

על פי 'ליקוטי שיחות' כרך ב')

חסידות על הפרשה כי תבוא

ומי שעוסק בכך - "בת קול מברכתו... תשנה לשנה הבאה" (רש"י פסוק טז): הוא יזכה לקרב עוד ועוד יהודים ולהביאם "לבית המקדש".

(לקוטי שיחות' כרך ט')

שליחות בהשגחה פרטית והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך לשכן שמו שם (כו, ב)

בשבת פרשת תבוא, ח"י אלול תרנ"ב, זכה הרבי הרש"ב ל"עליית נשמה", שבה עלה להיכל הבעל שם טוב. באותה שבת אמר הבעל שם טוב תורה על הפסוק "והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך לשכן שמו שם":

"והלכת אל המקום" - כאשר יהודי הולך ממקום למקום, אין זה מיוזמתו, אלא "אשר יבחר ה' אלקיך" - מובילים אותו מלמעלה, "לשכן שמו שם" - כדי לפרסם אלוקות במקום שבא לשם.

(היום יום' י"ח אלול)

עבודת התשובה מהפכת חטא לתפארת

את ה' האמרת (כו, ז)
לשון הפרשה והבדלה... לשון תפארת, כמו
יתאמרו כל פועלי אוון (רש"י)

לשון הפרשה והבדלה - מצד עצם מציאותו וטבעו אין יהודי שייך כלל לרע, הוא מובדל ומופרש מכל ענין של חטא ועוון.

לשון תפארת - גם אם חטא ופגם ועבר את הדרך, בכחו לשוב בתשובה ולהפוך את החטא עצמו לתפארת ושבח, שהזדונות יהפכו לזכיות. וכנרמז בפסוק שרש"י מביא: "יתאמרו כל פועלי אוון".

(ליקוטי שיחות' כרך ט')

לשמוח בירידה, שכן צורך עליה היא והיה כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלקיך נותן לך (כו, א)
כל מקום שנאמר והיה אינו אלא שמחה (ב"ר פמ"ב)

ביאת הארץ רומזת לירידת הנשמה לעולם הזה, שהיא ירידה גדולה, מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. ובכל זאת נאמר עליה לשון שמחה, שכן זה רצון הקב"ה, "אשר ה' אלקיך נותן לך", ואם כן ברור שירידה זו צורך עליה היא.

(לקוטי שיחות' כרך ט')

אין לבטל הגשמיות כי אם לקדשה ולקחת מראשית כל פרי האדמה (כו, ב)

פירות ביכורים לא הוקרבו על גבי המזבח אלא ניתנו לכהן לאכילה. ללמדך: תפקידו של האדם אינו לבטל את הגשמיות, אלא להחדיר לתוכה קדושה, כפי שהיא בגשמיותה.

זהו שנאמר "מראשית" (ולא כל ראשית, רש"י), פירוש: על האדם להשאיר לעצמו פירות בכלל, וגם פירות מובחרים ("ראשית"); אלא שצריך להחדיר בהם קדושה, שיהיה ניכר שמפירות אלו לקחו ביכורים.

(לקוטי שיחות' כרך ט')

המקרב יהודים לקדושה - מסייעין אותו מלמעלה

ולקחת מראשית כל פרי האדמה (כו, ב)
אדם יורד לתוך שדהו ורואה תאנה שביכרה...
אומר הרי זה ביכורים (רש"י)

"אדם יורד לתוך שדהו" - הקב"ה נכנס לכרם בני ישראל, "ורואה תאנה שביכרה" - ילד או ילדה שנכנס לגיל מצוות (או אדם מבוגר שזה עתה התקרב לתורה), "אומר הרי זה ביכורים" - הוא מצוה ורוצה שיחנכו ילד זה לתורה ומצוות, שיביאוהו "לבית המקדש".

גם ביו-טיוב ובפייסבוק:
בלוגים מצולמים וניגונים (באיכות HD)

סדר התנ"ך

עודה ראשונה לנושא

תניא
מודעות
עצמית
ביהדות

YouTube f

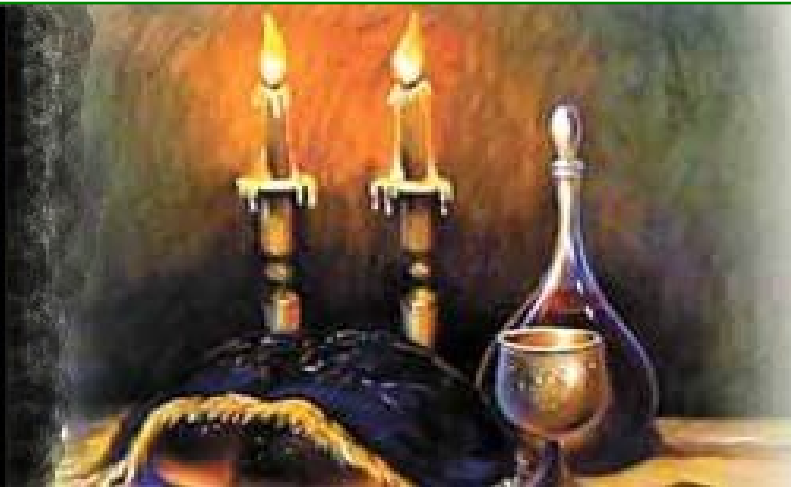
שבת שלום!!!

כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
ליקוט רעיונות, עיצוב ועימוד: חי דמארי
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו
tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך
ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון קי"ז)
19:09	17:58	י-ם
19:11	18:14	ת"א
19:11	18:05	חיפה
19:12	18:16	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון